

ЕВАНГЕЛСКО ПЕРІОДИЧЕСКО СПИСАНІЕ.

ГОД. 3.

ЦАРИГРАДЪ, МАЙ 1867.

БРОЙ 5.

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА ЗА ХРИСТИЯНСТВОТО.

ОГЛАВЛЕНИЕ НА ДОКАЗАТЕЛЬСТВАТА.

Отъ това що изложихмы по горѣ, за чудеса-та и силы-тѣ и знаменія-та явно става колко голѣма погрѣшка е да прѣдполагамы че не е възможно неучены-тѣ християни да научатъ доказательства-та на религіѣ-тѣ си, и че трѣбва да вѣруватъ въ неѣж, както и язычници-тѣ въ свои-тѣ си, само защото сѣ ся родили въ неѣж. И мнозина наистинѣ правятъ така, като мыслятъ че нѣма какво повече да ся очаква отъ неучены-тѣ християны, сирѣчь отъ тѣзи които не разбирають старо-Българскый, старо-Гръцкый и Еврейскый языкъ, и които не могатъ да прочитатъ много книги. Но наши-тѣ читатели вече отъ опытъ знаѣтъ, както апостолъ-тѣ учи, че “всякой може да бѣде готовъ вынагы на отвѣтъ на всякого кой-то го пыта за надеждѣ-тѣ му.”

И тѣй отъ дѣ произлѣзва това дѣто да мыслятъ нѣкои че бесквѣннѣй-тѣ християнѣ не може да научи това? — Защото като говорятъ за доказательства-та на християнство-то, разумѣватъ за всички-тѣ доказательства. И наистинѣ за да научи нѣкой всички тѣзи, едва е доста цѣлъ человѣческый животъ посвятенъ исключительно на това прѣговаряніе. За-

щото мѣчно щѣше да бѣде да прочете нѣкой всички тѣ за това писаны книги, и да испита и да издири всички-тѣ и отъ двѣ страны доказательства, ако бы ся и съвѣстѣ съ това занимавалъ. Но и много други работы вѣрувашъ, макаръ че нито десетѣ-тѣ часть отъ доказательства-та знаешъ че сѣ былы нѣкога. Така вѣрувашъ че е имало Римъ, и че той е былъ въ старо врѣме столица на една силна имперіѣ, на коѣто много други царства сѣ ся искорявали. Но всички-тѣ за това доказательства быхъ занимавали много години тогожь който бы желалъ да ги испита потѣнко.

Отъ доказательства-та на християнство-то нѣй турихмы прѣдъ очи тѣ на читателя една твърдѣ малка часть; но пакъ довольна, да го укрѣпи, што спредъ заповѣдѣ-тѣ на апостола, “да бѣде готовъ вынагы за отвѣтъ на всякого който бы го пыталъ за надеждѣ-тѣ му.” И ето за по голѣмо улесненіе помѣстимы тукъ и оглавленіе-то имъ.

Християнство-то го има, и Исуса Христа го познаватъ за Господь, (словомъ ако не дѣломъ) всички-тѣ най просвѣщенни на свѣтъ-тѣ народи. А извѣстно е че това не е было така всякога, но че християнство-то трѣбва нѣкое врѣме да ся е възело съ нѣкое срѣдство между Иудеи-тѣ и язычници-тѣ, които безъ при-

чины твърдѣ силы никога не бяхъ ся побудили да промѣнятъ религиѣ-тъ, въ които бѣхъ ся въспытали.

А знаемъ че и това голѣмо промѣненіе въ религиѣ-тъ на свѣта го започенъ чловѣкъ отъ простъ родъ, въ единъ отъ не толкозъ силны-тъ и не толкозъ почитаемы-тъ народы на древность-та. Това чудесно промѣненіе не го извърши силенъ нѣкой завоеватель, богатъ и крѣпкъ самодържець, или многоученъ философъ, но единъ селянинъ отъ Іудеѣхъ. Слѣдователно никой, пріятель или непріятель, нѣма право да ся сумнява, че Исусъ Христосъ е най чудный-тъ и най знаменитый-тъ отъ всички които сѣ ся явили на земѣхъ-тъ.

Освѣтъ това, видѣхмы още довольно причины за увѣреніе че Исусъ Христосъ и Апостоли-тъ распространихъ вѣржъ-тъ си, съ това дѣто искахъ да покажатъ че имъ е дадено да правятъ чудеса, сирѣчь, като ся показвахъ че вършатъ дѣла по горни отъ чловѣчески-тъ, като знакъ че бѣхъ отъ Бога проводени. И никой не е могълъ никога да покаже другъ нѣкой способъ, чрѣзъ който сѣ въвели, или можахъ да въведаъ тѣзи религиѣхъ. Нито можемъ да разберемъ какъ малцина селяне Іудей, безъ силъ или богатство, или ученіе или общественно прѣдубѣжденіе отъ тѣхъхъ странъ можахъ изъ най напрѣдъ или да бѣдѣтъ повѣрвани или да склонять да ги слушать, ако да не пачевахъ дѣло-то си съ показваніе на свидѣтелство отъ прѣестественны знаменія. Но това вмѣсто да помогне, въспрѣло бы проповѣдуваніе-то имъ, ако не имахъ наистинѣхъ дарованіе да правятъ чудеса; понеже като сѣхъ обыколени отъ непріатели и чловѣцы прѣдубѣдени противу тѣхъхъ, ако че прѣдпріимахъ прѣлести, тутакси щѣхъ да бѣдѣтъ изобличени и щѣхъ да бѣдѣтъ изложени на общо прѣзрѣніе. За това и не виждамы ни една отъ язычески-тъ религиѣ — на кратко, ни една религиѣ освѣтъ нашъ-тъ — да ся е въвела изъ най напрѣдъ и да ся е остановила между непріатели, съъ това дѣто да посочва доказательства отъ чудеса.

И тѣй основателно можемъ да вѣруваме, че на онова врѣме чловѣци-тъ, още и непріатели на христіанство-то, като не можали да отречѣтъ че чудеса-

та сѣ станѣли, (виждѣ Дѣян. 4: 16) искали да ги истѣлкуватъ като дѣйствія на лукавы духове. А това ся повѣствува не само въ списанія-та на христіанскы-тъ писатели, но и отъ противны-тъ Іудейскы и язычески.

Споменуватъ ся още въ списанія-та на външни-тъ списатели, както и въ Новый Завѣтъ, строгы-тъ гоненія, които тѣрпяхъ мнозина отъ древни-тъ христіаны. А това дава доказателство че сѣ искрено вѣрували не само въ истинство-то на вѣржъ-тъ си, но и чудеса-та които мнозина извѣстовахъ че сѣ виждали, и за които не бѣ възможно да ся намѣрватъ измѣнаны. Защото, ако тѣзи чудеса бѣхъ прѣлести, какъ да повѣруваме че толкозъ чловѣци бяхъ ся изложили въ бѣды и страданія за свидѣтелство на истинство-то имъ, безъ да накара нѣкого злостраданіе-то (и даже когато принуди нѣкои да ся отречѣтъ отъ христіанство-то) за да изяви заблужденіе-то.

А това че трудове-тъ на тѣзи списатели дѣйствително сѣ ся спасили до наше-то врѣме, всякой има здравы причины да ся убѣди още и безъ да знае языцы-тъ на които сѣ писаны и безъ да може да испыта древни-тъ списанія. А нѣма пужда да ся основе на думы-тъ на Черковны-тъ учители или на честность-тъ на одного, двама или трима учены, и да ся довѣри съвѣтъ на тѣхъ. Защото има и имало е твърдѣ много учени въ разны страны и въ разны вѣкове, едни отъ тѣхъхъ противны на христіаны-тъ, а други христіанни отъ разны едвы на други противны ереси, които никога не бяхъ ся съгласили да приматъ нѣкоѣхъ лжовныхъ книгъ като истинныхъ. А на противъ, всички съ усердіе искатъ да открѣятъ измамъ-тъ на други-тъ; щото не можемъ по причинѣхъ да ся сумняваме за едно нѣщо въ което всички сѣ съгласни.

И за таквозъ пакъ доказателство даже виждамы мнозина да вѣруватъ че земля-та е топчеста — че има Римъ, и много други нѣща които тѣ не сѣ видѣли, но довѣрватъ ся отъ неоспоримо-то свидѣтелство на много самовидцы.

Въ книги-тъ на Ветхий Завѣтъ, които сѣ най голѣмо стараніе и почитаніе сѣ упазили Іудей-тъ които отхвърлихъ Исуса Христа, намѣрватъ ся пророчества, отъ които много виждамы днесъ изпълне-

и, каквото това, че една религія имаше да се появи между Іудей-тъ, която щеше да се распространи твърдъ много между язычници-тъ, но при всичко това, че щеше да е тая религія не иста-та каквато е прѣподадена-та отъ Моисей; и че тая религія щеше да произникне, не отъ всичкий-тъ народъ, но отъ едно лице изъ тойзи народъ, и то даже прѣзрѣно, и гонено до смъртъ отъ свой-тъ си народъ.

А всичко това толкозь не подобно-то на всичко друго що бы прѣдрѣклъ нѣкой отъ просто прѣдположеніе, което е вече дѣйствително извършено прѣдъ насъ, пророчествува ся въ книги, които непріятелі-тъ на Христіанство-то (днешни-тъ невѣрующі Іудей) почитатъ като богодѣхновенны.

Ако сега внимателно размыслимъ за всички тѣзи доказателства, ще разберемъ че и една малка частъ отъ тѣхъ можеше праведно да ся сматра като достаточна причина за надеждѣ-тъ ни; но че всички-тъ сѣ доста да увѣдомятъ който и да е словесенъ умъ; понеже, да вѣрува нѣкой че толкозь знаменія на истинѣ-тъ можатъ случайно, или по челоуѣческо измышление, да спомогнатъ за подкрѣпеніе на лъжѣ-тъ — това, казувамъ, да вѣрува нѣкой щеше да е много по голѣмо легковѣріе отъ колкото да вѣрува че Евангеліе-то наистинѣ отъ Бога е произлѣзло.

Но тѣзи доказателства ся изложихъ твърдѣ на кратко; ако ли ги испиташъ по прилѣжно и ги разрѣшишь по пълно самъ си или въ разговоръ съ други, ще видишь много повече голѣмѣ-тъ итъ силѣ.

Но, при всичко що тѣзи доказателства сѣ доста да ти покажѣтъ че простый-тъ и неученый Христіанинъ има доволны причины да вѣрува въ религіѣ-тъ си, какыто язычникъ-тъ нѣма, има още и други доказателства лесны да ги проумѣе и неученый-тъ. А най вече това което ся казува *вж-трѣшно* доказателство на Христіанскѣ-тъ религіѣ — сирѣчь това доказателство отъ характера на самѣ-тъ религіѣ и на христіанскы-тъ Писанія, тѣ сѣ едни таквы доказателства които намѣрвамы толкозь повече важны колкото ся занимавамы въ тѣхъ да ги прѣговарямы, и ся стараемъ да наредимъ животъ-тъ си спорѣдъ знанія-та които добывамы за тѣхъ.

БОГЪ ПРИЗОВАВА МАЛКЫ ТЪ ДѢЦА.

Елена четеше на майкѣ си исторіѣ-тъ за Самуила, но когато зѣ, да мръква тя ся принуди да затвори книгѣ-тъ и сѣдеше при майкѣ си край огънь-тъ. Най сетѣ тя рече: “Мамо, азъ не щѣ да тя оставѣ, и да идѣ да живѣѣ сама съ единый попъ като Ілія; но пакъ искамъ да имаше обичай да призовава Богъ дѣца и сега тѣй както призова малкого Самуила.” — Защо, любезная ми, искашь такъвзи обичай? “Защото, азъ тогава ще знаѣхъ какъ трѣба да бѣдѣ добра, и какво иска той да правѣхъ.”

— Истина е, че Богъ не говори съ гласъ който ся чуе на ухо то, както прѣзъ ноцъ-та тогазы Самуилъ чу гласъ-тъ му; но азъ добрѣ помнѣхъ че Богъ много пѣтимя по-выква въ дѣтинство-то ми, и азъ мыслихъ ако моя Елена слуша съсъ все сърдце ти ще намѣри че Богъ има и сега обичай да выка дѣца. “Кога ти выка Богъ, мамо?” — Първый-тъ пѣтъ що помнѣхъ, бѣше когато азъ бѣхъ още на петъ години, и четыхъ расказы-тъ за смъртъ-тъ на онова момче въ книгѣ-тъ “Душесловіе-то за дѣца-та.” Тогава сакашь че ми шепнеше нѣщо, “Ако и да си млада, но може и ты да умрешъ. Защо си не дадешъ сърдце-то на Христа и да бѣдешъ пригответа?” Азъ ся замислихъ за малко врѣме, но тогазы той бѣше единый тихъ, тѣнькъ гласъ, и азъ въ игры-тъ си скоро го забравихъ. Пакъ по-диръ двѣ години когато азъ видѣхъ едно умрѣло тѣло, отъ което душа-та бѣше излѣзла, тогава ми ся нѣщо счу че казуваше: “Помни сега Създателя си въ душѣ-тъ на младость-тъ си. Онѣзи които мѣ търсятъ рано ще мѣ намѣрятъ.”

Тогава азъ слушахъ, и замислена бѣхъ за нѣколко дни, като отъ по напрѣдъ, но не послушахъ гласъ-тъ и скоро го забравихъ. Като по пораснахъ, повывканіе-то станъ по слабо и по редко, и ако не бѣше Божія-та добрина, можеше да прѣстане съвсѣмъ, но благодареніе на него-вѣ-тъ милость, благословенный-тъ гласъ пакъ дойде, и когато чухъ отъ проповѣдника че казуваше: “Духъ-тъ не угасайте” тѣзи думы ся повторихъ въ уши-тъ ми, като бѣхъ прѣзъ ноцъ-тъ на легло-то си. Азъ видѣхъ грѣхове-тъ си и опасность-тъ си, и Христа готовъ да мѣ прости и избави. Тогава азъ рѣкохъ, “Его мѣ” и отъ това

врѣме азъ ся рѣшихъ да обычамъ и да слушамъ Христа прѣзъ всичкий си животъ. Тогава дойде миръ въ душѣ-тъ ми, и азъ можахъ да спѣя сладко, защото бѣхъ чула и отговорила на небесный-тъ гласъ. Отъ онѣи часъ за мене не бѣше вече мѣчно да знаѣхъ какво да правѣхъ, защото азъ намирамъ Бога всякога готовъ да ми каже тѣй явно както на Самуила. Еленко, чувала ли си ты такъ-тъзи гласъ? И не мыслишь ли че ако слушашъ съ вниманіе, ты ще знаешъ какво да правишь?

Елена наведе глава, защото тя бѣше чела Библіѣ-тъ и знаеше длъжность-тъ си, бѣше чула Божій-тъ гласъ повече отъ единъ-тъ като ѣхъ выкаше да го обыча и да му служи. — “Да, мамо азъ мыслихъ, че съмъ чувала Бога да мя призовава, ако и да не е онзи гласъ който искамъ азъ да кжж. Азъ всякога мыслихъ, че ще знамъ по лесно какво да правѣхъ, ако Богъ говореше на ухо-то ми, така както говори на Самуила.”

Не тѣй, мило мое, ако не слушашъ сега, ты не бы слушала и въ никои други обстоятелства. Дѣтство-то скоро ся минува, и мѣла-та на земны-тъ gryжы удава призыванія-та Божіи, и тѣ оставатъ често непослушаны додѣто най сенитъ не остане врѣме. Христосъ обыча дѣцата; той умрѣ заради тѣхъ, и когато бѣше на земѣ-тъ, той ги благослови, и рече: “На такыва е царство-то небесно.” Сега, като чуешъ пакъ гласъ-тъ кажи. “Ею мя, защото ты мя повыка,” и като ся увѣришь въ Христа за помощь, мѣчи ся да слушашъ слово-то му. Нѣког-той повыква съ единъ текстъ отъ Свято-то писаніе, нѣкога чрѣзъ туряніе на единъ серіознъ мысль во умъ-тъ ти, даже и когато играешъ до вечеръ, той выка мойжъ Еленъ чрѣзъ исторіѣ-тъ на малаго Самуила. Сказы рукижжъ отъ очи-тъ на Еленъ при тѣзи важны майчины и думы, и вечеръ-тъ като колѣнничи на молитвѣ, тя просише отъ Духа Божія това помаганіе, безъ което никое дѣте не може да ся покорява на Божій-тъ гласъ отъ всесърдце.

ГОРЕЩИ-ТЪ ИСЛАНДСКЫ ИЗВОРИ.

Исландія, естествено или нравственно изгледвана, е островъ достопамятенъ. При единъ много студентъ въздухъ показва съ единъ най рѣшителенъ начинъ по всичкъ-тъ повърхность страшно-то дѣйствіе отъ огнече конто всякогы горятъ подъ нозѣ-тъ ни. Макарь че е островъ-тъ много отдалеченъ и осамененъ, но ако гледамы на жители-тъ му, прѣдставя благополучны-тъ успѣхы на едно древно прѣсвѣщеніе. Никадѣ не ся види по добръ блажено-то вліяніе на Христіанство-то. Жители-тъ на нѣкои мѣста, дѣто дѣла-та на природѣ-тъ ся видятъ въ крайно-то си великолѣпіе, общо сж разсмотрители, прилѣжливи и прѣдраположени на религіозны впечатлѣнія. Това ако ся лучава общо, колко повече трѣбва да е истинно за народъ, на когото нозѣ-тъ не гпчатъ друго освѣтъ угаснѣлы волканически вещества, и койго гледа всякой день пламнѣжжъ-тъ огнедышущъ планижжъ, а види небе-то потъмнѣло отъ облацы на нѣрж, гледа облацы отъ врѣжъ воджъ, който възлизатъ на въздухъ-тъ отъ вършинности-тъ на земѣ-тъж.

Извори-тъ на Исландіѣ сж мжгу най величественны-тъ, както и най красны-тъ прѣдметы на природѣ-тъж. Описани сж много добръ отъ раны обходители, и погххх-то списаніе ще дадемъ единъ общъ идежжъ за тѣзи извори.

П. главны-тъ отъ извори-тъ ся напѣруватъ къмъ югозападнѣ-тъ странж на острова, около тридесетъ и шесть миль или четиринадесетъ часа отъ прочутѣ-тъ огнедышущъ планижжъ Еклѣ. Пѣра-та която възлиза при избухнуванія, види ся въ разгояніе отъ шестнадесетъ миль. Повечего извори извиратъ на едно поле при помы-тъ на единъ редъ отъ рѣкове. Много отъ тѣхъ извиратъ отъ стра-ны-тъ на рѣтове-тъ; а нѣкои близу при

Любовь-та Христова е по силна отъ смъртъ и по сладка отъ животъ.

Колкото иждивява челоуѣкъ за Бога, толкозъ съкровище събира за себе си.

върхове-тъ имъ. Повечето отъ сто извора ся съдържаватъ въ единъ кръгъ отъ два миль. По знаменити отъ други-тъ сѣ голѣмый-тъ Изворъ, и Новый-тъ Изворъ, отъ които ще опишемъ първый-тъ наkratko.

Когато ся намѣрва въ тихо състояніе голѣмый-тъ Изворъ прилича на единъ голѣмъ кругъ оплотъ отъ земѣ, нѣ срѣдъ който ся види че ся възвышава едно количество отъ паръ. А като възлѣзе нѣкой на тозъ оплотъ, прѣдстави му ся виръ широкъ плътъ съ топлѣ водѣ, быстра като кристалъ, и движимъ отъ едно леко вѣрніе. Въ срѣдъ виръ-тъ ся намѣрва една трѣба (кюн-цъ), или бурія около 36 лакти висока, и до четири лакти въ діаметръ, но върхъ-тъ ся разширва и отваря ся постъпено въ виръ-тъ който е до шестдесеѣ и петъ лакти на около. И когато е плътъ имѣ до два лакта дълбочинѣ. По вѣтрѣшна-та ѣ страна прѣдстави една повърхность бѣлизнавѣ отъ дребны камычета, която става гладка отъ дѣйствието на водѣ-тъ която ври непрѣстанно. Оплотъ-тъ всичкый състои отъ вещество което ся устѣпува отъ водѣ-тъ която тече всяка-га околѣръсть по край-тъ му. А като излѣзе изъ оплотъ тѣ вода-та минува прѣзъ срѣдъ земѣ покрытъ съ единъ особенъ видъ отъ зелены буцы; и като дѣйствува върхъ тѣхъ, върхъ шѣхъ-тъ, и върхъ други растителны вещества, прѣобраша ги на камыкъ и дава красны примѣры на окаменение.

Избухнуванія-та на водѣ-тъ ся случаватъ много неправилны въ разстояніе на вѣрме-то. И ся прѣдизвѣщаватъ съ голѣмы трещенія въ утробѣ-тъ на земѣ-тъ които причиняватъ землетресеніе. и съ вѣтвуватъ опѣзи които ся намѣрватъ наблизо да ся отдалечатъ. Въ това вѣрме вода-та начнува да ври по силно, и вещества-та които сѣ въ виръ-тъ исхвъркватъ послѣ внезапно на въздухъ-тъ; едни слѣдъ други исхвърляния слѣдуютъ нередовно, додѣ възлѣзе единъ воденъ много высокъ стълпъ великолѣпенъ, когото окружаватъ безчетны тѣла отъ паръ, които крыжтъ отъ очи-тъ по голѣмѣ-тъ часть на водный-тъ стълпъ. Въ тѣхъ епохѣ на избухнуваніе-то, гледаніе-то е неслыханно великолѣпно. Всичкый въздухъ на около ся изпълня съ купове отъ паръ които ся ваятъ едни върхъ други като възлизатъ, и прѣзъ тѣхъ ся видятъ рас-

простираеми навредъ водни стълпове, отъ които една часть ся разстопява и става на паръ, а друга часть на плѣк и ся ра носи. Като ся възвышава отъ виръ-тъ вода-та отражава много красны шарове, свѣслы и чисгы, нѣкога сини, а нѣкога зелены; но най сетѣ ся изгубятъ всичкы тѣ шарове, и вода-та като ся растрошава на много дребны части, става бѣла като снѣгъ. Водни стълпове възлизатъ нѣкогы прави на горѣ а нѣкогы красно наведены. Избухнуваніе-то слѣдва така и промѣнява образъ-тъ си всяка минутѣ, додѣ ся разнесе сила-та която го тласка. Вода-та послѣ ся утаява прѣзъ трѣбѣ-тъ и изгубя ся съвсѣмъ; но тутакъ и извира пакъ, и плѣни виръ-тъ въ прѣдсречено-то пространство, и остава на това състояніе до друго слѣдующее избухнуваніе.

Таквизи сѣ общи-тъ характери на тѣзи и бухнуванія, както сѣ описани отъ вѣщцы. Разни зрители ги видѣхъ въ разны състоянія, дѣйствія и величины; но вѣщцы ся стараѣхъ съ съ речикъ-тъ силѣ на языка да ни дадѣтъ ясно понятіе за великолѣпіе-то и хубость-тъ на това гледаніе, което причинява впечатлѣнія като на религиозно благоговѣніе. Единъ красно-рѣчивъ отъ описатели-тъ говори, "Когато вода-та, брѣза като стрѣла, ся устремяваше къмъ небеса, умъ-тъ ми ся възвышаваше бързомъ съ неѣ наедно въ зрѣніе-то на великаго и вседържителя Іеова, (съ когото като ся сравнятъ оныя чудеса, и вѣщцы-тъ распрѣснѣты по бескрайно-то разстояніе на сѣществованіе-то, достигатъ до една крайня нищожность,) на когото всесилна-та заповѣдь произведе отъ нищо безбройны земли. Съ едно-само кываніе може Богъ въ една минутѣ да погуби вѣщцы-то създаліе."

Бой ся Богу заради силѣ-тъ му; надѣвай му ся заради прѣмудрость-тъ му; хвали го за величинѣ-тъ му; вѣрвай го за вѣрность-тъ му, и покланяй му ся за святость-тъ му.

Истинскы-тъ Христіани сѣ членове на сѣщце-то домородіе, храмовѣ на единъ Духъ, съграждани, сътрудници, сподвижници, спѣтници и снаслѣдници.

ПИСМА ЗА МАЙКИ.

ПИСМО 18.

Благосклонность.

Взлюбленная ми сестро!

Много дѣца никой другъ недостатѣкъ ги не прѣобладава толкозъ колкото тщеславіе-то, сирѣчь това дѣго искатъ да ся показватъ ужъ че и тѣ сѣ нѣщо или знаѣтъ и могатъ да правятъ нѣщо. Въобще всички-тѣ дѣца много ся благодарятъ да ги хвалятъ, и за това нужно е между всички-тѣ грыжи които полагами за добро-то и благополучіе-то имъ да внимаваме да не даваме крыла на самолюбіе-то и гордость-тъ имъ. И въ това много грѣшатъ тѣзи които безъ разсѣженіе похваляватъ всякога поведеніе-то на дѣца-та, и безъ да усѣтятъ хвърлятъ сѣме-то на зло-то въ сѣрца-та имъ, когато искатъ да изразятъ голѣмъ-тъ си склонность къмъ тѣхъ, ласкаѣтъ ги съ обыкновенны-тѣ и раженія. “Какво хубаво дѣте! Какво добро момиченце! Каквы хубавы дрехы! я какъ сладко приказва!” и другы таквызъ. И не трѣбва да ся сумнѣваемы че таквызъ непотрѣбны забѣлѣжки за лица-та, за дрехы-тѣ, за начини-тѣ и думы-тѣ, непосредственно докарватъ лошы слѣдствія. Но тѣзи похвалы които ся даватъ съ разсѣженіе, като праведна заплата на достоинство, причиняватъ много по другы слѣдствія.

Още и обычай-тѣ да обличать въ прѣмѣны дѣца-та раздражня такожде славолюбіе-то и е много вѣдительно. Друго е намѣреніе-то да ся обличать както трѣба дѣца-та всякой день, и друго да ся обличать само за показваніе, и за да ги видятъ другы-тѣ. Собственно дрехы-тѣ не трѣбва да ся гледатъ като нѣщо важно, нито да ся правятъ като награда за добро-то поведеніе, нито трѣбва да ся вгледвамы твърдѣ много на този или на онзи кроежъ, на този или на онзи шаръ.

Но може бы да попыташь: “Не трѣбва ли да имамъ присѣрце за дрехы-тѣ на чедо-то си, и да не искамъ ли да го гледамъ хубаво облечено?” Азъ не ти казувамъ че трѣбва да не маришь за дрехы-тѣ на чада-та си, но само да отбѣгнувань отъ това което може да раздражни тщеславіе-то имъ. Запознахъ ся едно

врѣме съ единъ майкъ която показуваше каквато вече грыжа ся изыскуване и въ поведеніе-то и за дрехы-тѣ на дѣщеритѣ си. Прѣди да навыкнать момиче-та и да ся скопосватъ както трѣбва, видѣхъ ѣхъ че тя много пѣти ги проваждаше пакъ да прѣмѣнятъ дрехы-тѣ си, зашто-то или нѣкоя кордела, или нѣкое копче не было на мѣсто-то си, или косата имъ не бѣ добръ сплетена, и др. Чувахъ ѣхъ даже да казува: “Внимавайте въ малки-тѣ работы,” и “Който не внимава въ малки-тѣ работы, ще наченѣтъ и несполучія-та имъ отъ тѣзи малки работы, и ще достигнѣтъ до голѣмы.” Една отъ дѣщеритѣ ѣхъ имаше добръ вървежъ, и тѣй принуди ѣхъ да ся поправи, и даже имаше обычай да ѣхъ казува: “Ако не поправишь вървежъ-тъ си, дѣще, не ще бѣдешъ угодна, а които не сѣхъ угодны на челоуѣцы-тѣ, тѣ не бывать толкозъ полезны и на общество-то.

Много пѣти тая ми пріятелка ми моли когато прѣгледвахъ уроцы-тѣ на чада-та ѣхъ да ги пыгамъ всякога за нѣща които да ги правятъ да разбиратъ повече неученіе-то си, а не да раздражня тщеславіе-то имъ. Всякога, думаше, боѣхъ ся като оставамъ чада-та си да говорятъ прѣдъ другы-тѣ какво-то знаѣтъ, и да ся посочватъ за малки-тѣ си знанія да не бы испосѣтъ да ся принудѣхъ да ги научъ да мѣлчатъ, или да ги накажъ за гордотѣ-тъ и надутостъ-тъ въ който азъ не прѣдумысленно сѣмъ ги хвърлила.

Невинно-то многословіе и веселость-та на дѣца-та когато происхождатъ просто отъ весело-то имъ сѣрце, много сѣ благопріятны; но когато нѣй имамы тѣзи слабостъ да ги направлями да разбиратъ че привличать на себе си вниманіе-то и почудваніе-то на другы-тѣ, како ги карамы прѣдъ пріятелитѣ си за да показватъ дарованія-та си, или като ги оставаемы прѣдъ слугы-тѣ да ги забавятъ съ бърборанія-та си, наистинѣ дѣца-та ни спечалватъ това което искамы, сирѣчь ставатъ веселы и хоратливы, но изгубватъ вече природнѣ-тъ простотѣ на сѣрдце-то си, зашто за напрѣдъ не ще желаѣтъ друго освѣтъ да ся чудятъ съ тѣхъ и да ги хвалятъ. А още не трѣбва да оставаемы дѣца-та си да говорятъ безврѣме за всяко нѣщо и съсъ всякого, и ако внимаваме даже както трѣбва на тѣзи нашѣ

длъжность, ще ги приучимъ въ сѣщо то врѣме още и на това навикновеніе шото да ся въздържатъ въ наклонности-тъ си. Дѣте-то, което отъ младый си възраст навикнува да не похваща никого нѣщо което не е негово, дѣте което сѣди мирно кога гласа че други-тъ ся занимаватъ и не тича да ся блѣска или да пада отъ горѣ ти за да ти не досажда, което прѣстанва отъ да пѣе или да хлопоти за да тя не смущава, оставя игри-тъ си или не пыта попытваніе-то което иска, защото тя гледа че ся занимавашъ въ нѣщо, то дѣте ся обучава най добръ въ това навикновеніе на самоотверженность.

Още и това дѣто да ся обхождатъ дѣца-та добръ на трѣпезѣ-тъ, и то е единъ бѣлѣгъ на благоправіе-то имъ; и на трѣпезѣ-тъ можемъ да имамы довольно благоврѣміе да обуздаваме самолюбіе-то имъ, и да образуваме правы-тъ имъ. Дѣца-та трѣба да ся учатъ да сѣдятъ и да ставатъ отъ трѣпезѣ-тъ наедно съ други-тъ, да чакатъ когато ся даватъ ястія-та на други-тъ безъ да показуватъ нетѣрпѣніе, и да отбѣгнуватъ отъ хлопотеніе и разговораніе. Това дѣто да знае дѣте-то, кога трѣба да говори и кога да мълчи, много е по пуждно за добры-тъ правы, отъ колкото изобщо си прѣдполагаемы.

Това дѣто съ бѣрбораніе-то си да прѣсякнуватъ прочитаніе-то и разговорѣ-тъ, и този обычай дѣто да противорѣчатъ на други-тъ, не само е неприятно, но и общо произлѣзва отъ безочливость и развращеніе на правы-тъ.

Разумѣва ся че не е добръ да бѣдѣтъ дѣца-та толкозь страхливы, шото да не отварятъ уста-та си когато имъ други приказуватъ, но ако въ нѣкое обстоятелство дѣщеря ти ся вижда страхлива и срамежлива, не дѣй ѣхъ мѣмра защо е свѣнлива, нито да ѣхъ принуждавашъ да става безочлива, и да влѣзва въ разговорѣ съ кого какъ ся случи. Устатность-тъ и многословіе-то на много дѣца наистинѣ дотегва на други-тъ, когато напротивъ умѣренно-то прѣдпазваніе завардва отъ голѣмы опасности.

Който не знае което му трѣба каквото друго и да знае, пакъ е неучень.

ПРАВСТВЕННО-ТО ПРѣВЪСХОДСТВО НА ПИСАНІЯ-ТА.

Голѣма разлика има помежду мудрость-тъ на Божественны-тъ Писанія, и мудрость-тъ на чловѣчески-тъ книги. Ако прочетешъ Платоновы-тъ слова за душѣ-тъ, за добродѣтель-тъ, за цѣломудріе-то, и за правосѣдіе-то, вси-тъ правоучителны поученія на Аристотеля, златны-тъ рѣчи на Пифагора, правоучителны-тъ списанія на Плутарха, и други такыва книги на мудры-тъ въ свѣтъ-тъ, гледашъ богато изобрѣтеніе на смыслѣ, редовно расположение на изобрѣтенія-та, усладителнѣ гибкость на думы-тъ, красота на съчиненіе-то искусственнѣ, прѣдпріятія великолѣпны, доказательства силы, и колкото други всенародна-та риторика и свѣтска-та философія учатъ; но до когато ги прочиташъ, и чудишъ ся, и услаждавашъ ся, и убѣждавашъ ся, послѣ като сгѣнешъ книгѣ-тъ, оставашъ голъ отъ духовный-тъ плодъ както и по напрѣдъ. А когато прочиташъ реченія-та които съдържаватъ книги-тъ на Божественны-тъ Писанія, тогазь Божественна-та простота която свѣти въ тѣхъ, и проста-та истина на работы-тъ, и небесна-та прѣмудрость въ тѣхъ, и благодать-та и сила-та Божія, не само услаждаватъ тѣлесно-то чувство, но събуждатъ и душевно-то ти желаніе; и не само убѣждаватъ умъ-тъ, но и сѣрдце-то ти убѣждаватъ. За това читатели-тъ и слушатели-тъ на слово-то Божіе приносятъ плодъ, едни, тридесетъ, а други сто, съразмѣрно на добро-то си произволеніе. — *Феотокий.*

Нѣма на свѣтъ-тъ нито нуждна ори- ница, нито слѣпѣ честь, нито на нѣщо става отъ само себе си, сирѣчь, безъ волю-тъ Божію; изобиліе и скудость, богатство и сиромашія, благополучіе и злополучіе, всичко произлѣзва отъ отеческый промыслъ и мудрѣ-тъ волю Божію. Но ако че ся намѣрватъ на свѣтъ-тъ и нѣкои, намъ така вижданы, безредицы, това става, защото не можемъ да разберемъ всичкѣ-тъ свѣрскѣ и съединеніе на нѣща-та, което ако да бѣ възможно да разберемъ, шѣхмы да ся чудимъ смѣиваны за неизслѣдимѣ-тъ дълбочинѣ на божественнѣ-тъ мудрость во вси-тъ нѣща.

Платонъ Моск. Митрополитъ.

КАЛМУЦИ-ТЪ ТАТАРЕ.

Между Калмуцы-тѣ Татарѣ жены-тѣ
падминуваѣ мъжѣ-тѣ въ язденіе-то. Кал-
мукъ яхнаѣ ся гледа като пѣяѣ, и като
готовѣ да падне на всякъ минутѣ, ако и
да не пада никогѣ; но жены-тѣ сѣдятъ
съ по голѣмѣ свободѣ, и издатъ изрядно.
Церемоніѣ-тѣ на женидбѣ-тѣ правятъ
Калмуцы-тѣ яхнаѣ. Първо възсѣда мо-
ма-та и припуска много бърже. Рачитель-
тѣ ѣ слѣдва, и ако ѣ стигне, славятъ мъжѣ
и жена и вращатъ ся паедно въ шатрѣ-
тѣ на младоженецѣ-тѣ. Но случаетъ ся по
нѣкогѣ да не е угоденъ на момѣ-тѣ при-
пускающій-тѣ подирѣ неѣ; въ такова об-
стоятелство никогѣ не ся оставя тя да ѣ
стигне той. Научавамъ ся че не ся е чу-
ло да ся е хванала така калмучка, освѣнъ
ако е имала особнѣ наклонность кѣмъ
гонячѣ-тѣ си:

Както богатство-то, така и просвѣще-
ніе-то на умѣ-тѣ, тогазѣ само ползуютъ
едно жителство или единъ народѣ, кога-
то ся разсѣватъ съразмѣрно на всички-
тѣ жители и гражданы. Нарупваніе-то на
богатство-то въ рѣцѣ-тѣ на малцина
нѣкои ражда Сибариты*) и съвѣмъ ос-
кудны сиромасы, дѣѣ партіи въ едно мѣ-
сто всякога елѣж на другѣ противны и
въ борбѣ, додѣто съсыпятъ най послѣ
жителство-то или народѣ-тѣ. Отъ другѣ
странѣ ограниченіе-то на ученіе-то въ
едно твърдѣ малко число отъ жители-тѣ
произвежда мудрословеснѣиши-тѣ схола-
стицы или педагѣты, които въспиратъ
просвѣщеніе-то на общій народѣ отъ
страхѣ да не бы той да начне да ги
прѣзира, и за това дѣѣто ся надѣѣтъ, че
ако бы да имѣ дойде охота да задоволятъ
страсти-тѣ си ще намѣратъ просты-тѣ
помощницы на това. — *Корай*

Христосѣ чрѣзъ смърть-тѣ си показва
че е сынѣ человѣческий, и чрѣзъ въс-
кресеніе-то си че е Сынѣ Божій.

Голѣмо-то обѣщаніе на вѣхый Завѣтъ
е Христосѣ; голѣмо-то обѣщаніе на но-
вый-тѣ Завѣтъ е Святый Духѣ.

*) Сибаритъ нѣкога си градѣ въ долѣмъ Италіѣмъ отъ
дѣѣ Сибарити жители-тѣ му прочути въ древнѣ-тѣ
Исторіѣ за богатство-то си и най вече за сладостра-
стный си животѣ.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ЗА НЕДѣЛНѣ-Тѣ СУТРИНѣ.

1

Пакѣ безопасно стигнахмы
Свършѣтъ-тѣ на седмицѣ-тѣ,
И съ Божѣмъ милостѣ видѣхмы
На другѣ недѣленъ день зорѣ.

2

Ты радостно, душе моя,
Отъ свѣтскы грыжы ся върни,
И ползуй ся отъ день-тѣ,
День-тѣ що Богѣ благослови.

3

Нека отправимъ кѣмъ небе
Отъ сърдце, Богу дарѣ избранѣ,
Хвалѣ, благословеніе,
Святый-тѣ отъ молбѣ теманѣ.

4

Далечъ отъ свѣтскы суеты,
Съ онѣмъ святѣ тишинѣ,
Въ грады-тѣ си утѣшамы
Начало на небеснѣ-тѣ.

5

Послушливи на Божій гласѣ,
И съ радость у сърдца-та си,
Днесѣ да прѣминеѣ всякой часѣ
Въ святы-тѣ наши дѣлности.

6

Да ны приготви тойзи день
Да влѣзнемъ у небесный рай,
За праведны-тѣ отреденѣ
Блаженъ недѣленъ день безъ край.

Колкото и да сѣ малцина онѣзи които
отъ сърдце желаѣтъ да сѣ добродѣтели,
още по малцина сѣ които не желаѣтъ
да ги иматъ за такывѣ.

Простѣ единъ человекѣ гордѣ за бо-
гатство-то си, поныталъ нѣкога си прѣ-
зирателно едного отъ учены-тѣ, защо у-
чени-тѣ ходятъ често на врата-та на бо-
гатый-тѣ, а богати-тѣ никогѣ не стѣпватъ
при учений-тѣ. Истѣлкуваніе-то е твърдѣ
лесно, отговорилъ учений-тѣ; учени-тѣ
знаѣтъ цѣнѣ-тѣ на пары-тѣ, когато бо-
гати-тѣ не знаѣтъ цѣнѣ-тѣ на ученіе-то.

Притежателъ на вѣстника и на печатницѣ-тѣ
А. Минасіанъ, у Джамѣ-ханѣ.